

नवीन साप्ताहिक

वर्ष ४२ अंक १५ २०६० साल मंसिर ३ गते आइतबार (19 Nov. 2023 Sunday) मूल्य रु. ७/-

यस अंक भित्र - पृष्ठ २ मा : दिगो विकास लक्ष्य २०३० र मातृशिशु ... पृष्ठ ३ मा : जातको जालोभित्र ... पृष्ठ ५ मा : 'टिकटक' बन्द गर्ने नेपाल ... पृष्ठ ५ मा : अस्पतालमा आक्रमणको चेतावनीपछि ...

चाडपर्वको संरक्षण र सम्बद्धन गराई।
चाडपर्वमा फजुल खर्च नगराई।हाम्रा साँस्कृतिक पर्वहरूको जगेन्ना गराई।
मध्यपान र जुवातासजस्ता विकृतिको अन्त्य गराई।

अस्ताउँदो सूर्यलाई अर्घ दिइदै गोरुगाडा दौड प्रतियोगिता सम्पन्न

राजविराज/देशभर छठ पर्व अन्तर्रागत तेश्रो दिन आइतबार साँझ बर्तालुले अस्ताउँदो सूर्य अर्घ दिने तयारी गरेका छन्।

साँझ अस्ताउँदो सूर्यको पूजा आराधना गरी अध्य दिइन्छ र सोमवार बिहान उदाउँदो सूर्यलाई अर्घ्य दिएपछि यो पर्व विधिपूर्वक समापन हुन्छ।

शनिवार पर्वको दोश्रो दिन पूजावास बसी खरना विधि गरेर भगवानलाई चढाइएको खीर सेवन गरेका थिए। कातिक शुक्र चतुर्थोदेखि सप्तमीसम्म चार दिन मनाइने यो पर्वमा सम्पूर्ण शक्तिको स्रोत सूर्यको उपासना गर्ने गरिन्छ। यस पर्वको पहिलो दिन नुहाएर चोखो भइ खाने, दोस्रो दिन खरना, तेस्रो दिन अस्ताउँदै गरेको र चौथो

दिन उदाउँदै गरेको सूर्यलाई अर्घ दिएपछि विधिवत्रूपमा पर्व समापन हुनेछ।

छठका लागि तराईका नदी, खोला, पोखरी सिंगारिएका छन्। छठको व्रत विधिपूर्वक सम्पन्न गर्नाले मनोवाञ्छित फल पाइने, परिवारको कल्याण हुने र आफ्ना सम्पूर्ण दुख र कष्ट हटेर जाने जनविश्वास छ।

मन्दिरलाई नयाँ स्वरूप दिने कार्यमा खुशिलालको सहयोग

राजविराज/राजविराजको एतिहासिक रामचन्द्र मन्दिरलाई नयाँ स्वरूप दिन थालिएको निर्माण कार्यलाई सधाउन यहाँका एक समाजसेवीले आफ्नो घरमा आयोजना गरेको एक महिने तुलसी महायज्ञबाट दक्षिणाको रूपमा विभिन्न भक्तजनहरूबाट प्राप्ता एक लाख ५६ हजार ५ सय २५ रुपैया एक कार्यक्रमबीच रामचन्द्र मन्दिर व्यवस्थापन समितिका कोषाध्यक्ष राजेश कमार कर्णलाई हस्तान्तरण गरेका छन्।

राजविराज ६ का खुशिलाल

६६ वर्षीय खुशिलाल सो मन्दिर व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष समेत हुन्। राजविराज ६ मा अवस्थित उक्त ऐतिहासिक

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

राजविराज/सप्तरी जिल्लाको खडक नगरपालिका र बोदेवरसाइन नगरपालिकाको विचमा पर्ने खडक नदिमा शनिवार गोरुगाडा दौड

प्रतियोगिताको आयोजना गरिएको छ।

खडक नदिमा कातिक मास स्नान र यज्ञको अन्तिम दिन शनिवार स्थानीय युवाहरुले

गाउँबाट सहयोग लिएर सो दौड प्रतियोगिताको आयोजना गरेका हुन्।

उक्त प्रतियोगितामा बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

अल्जाईमर्सका विरामीलाई सहयोग गराई

- अल्जाईमर्स प्रायः ज्येष्ठ नागरिकमा देखिने रोग हो।
- कंशज, धुमपान, मोटोपन, उच्च रक्तचाप, मधुमेह र टाउकोमा लाग्ने चोटपटकका कारणले यो रोग हुन सक्छ।
- यो रोगको प्रारम्भमा विस्तारै विस्तृदै जाने, मान्दे र स्थान भुल्ने, बोली र भाषामा असहजता हुने जस्ता लक्षण देखिन्छन्।
- रोग बढ्दै जादा दिसापिसाबको चेतना हराउने र खाने तरिकासमेत विस्तृलक्षण देखिन सक्छ।
- यस्ता विरामीलाई सहयोग गराई, एकलै नब्बोडौ र चिकित्सकसँग परामर्श गराई।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

मंगलमय शुभकामना

छठ पर्वको मा सुस्वास्थ्य, तथा कामना गर्दै

पाठक तथा ग्राहक वर्ग, शुभेच्छुक एवं जिल्लावासी

हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

पावन अवसर

दिघायु, शान्ति अमनचयनको सम्पूर्ण

मंगलमय शुभकामना

छठ पर्वको मा सुस्वास्थ्य, तथा कामना गर्दै

वासी, जिल्लावासी एवं देशवासीमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

इस्ताद अन्सारी
युगा नेता
नेपाली काँग्रेस

नवीन
साप्ताहिक

परिवार

सम्पादकीय

रंगशाला पुर्ननिर्माणप्रति कसैको ध्यान कुनै पुग्दैन् !

सप्तरी जिल्लाकै ऐतिहासिक राजविराजस्थित राजरंगशाला जर्जर अवस्थामा पुगेको छ। चारैतिर खुल्ला समेत भइसकेको यस रंगशाला अहिले गौचरणमा परिणत भइसकेको छ। एकातिर गौचरण त अर्कोतिर प्याराफिटको बाहिरी भाग अतिक्रमणको चपेटमा परेको छ। यो रंगशाला भण्डै दुई दशकदेखि जिर्णोद्धारको पखाईमा रहेको छ। हालसम्म ऐतिहासिक रंगशालाप्रति कुनै निकायको ध्यान पुग्न सकेको छैन्। अतिरिक्त अवस्थामा पुगिसकेके खेलमैदान सरोकारवाला निकाय यसप्रति उदासिन रहेको देखिन्छन्।

जिल्ला खेलकुद विकास समितीको मातहतमा रहे पनि रंगशालालाई जिर्ण अवस्थाबाट उकास्न न त खेलकुद विकास समितीले ध्यान दिएको देखिन्छ न त सरकारी निकायले। गौचरणमा परिणत भइसकेको रंगशाला शौच गर्ने थलो समेत बन्न पुगेको छ। बिहान मर्निङ वाक गर्ने स्थान, दिउँसो गौचरण तथा साँझपख डेटिङ थलो र राती शौच गर्न प्रयोग भइरहेको छ। तै पनि कसैको ध्यान पुग्न सकेको छैन्। यता प्याराफिट जिर्ण भई कुनै पनि बेला दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावना पनि बढेको छ।

अब रंगशालाको मर्मत सम्भार नभएर यसको पुर्ननिर्माणतर्फ नै ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने अवस्था आएको छ। तसर्थ खेलकुद विकास समिती, राजनैतिक दल, बुद्धिजीवी लगायत तीनै तहका सरकारले यसको पुर्ननिर्माणमा आवश्यक कदम बाढउनेतर्फ अग्रसरता आवश्यक छ।

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar

MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सन्तोष प्रसाद शाह

Dr. Santosh Prasad Sah

MBBS (T.U.), MD Internal Medicine
(NAMS, Bir Hospital Kathmandu)
NMC Reg. No. : 15019

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

डा. यमेश यादव

MBBS (T.U.), MS (Nobel Medical College, K.U.)
General and Laproscopic Surgeon
NMC Reg. No. : 16392

जेनरल सर्जन

दिगो विकास लक्ष्य २०३० र मातृशिशु सुरक्षा सञ्जालको सान्दर्भिकता

सूर्य भट्ट

नेपालको संविधान २०७२ ले स्वास्थ्य सेवालाई प्रत्येक नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ। त्यसैगरी महिलालाई सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य एवं बालबालिकालाई शिक्षा, स्वास्थ्य, पालनपोषण र उचित स्याहार सम्बन्धी हकको सुनिश्चितता गरेको छ। विगत दुई दशकमा नेपालले महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य सुधारमा उल्लेखनीय प्रगति हासिल गरे पनि अझै धेरै आमा तथा नवशिशुले अकालमा ज्यान गुमाइरहनु परेको छ।

नेपालमा नवशिशु मत्युदर प्रति १००० जीवित जन्ममा २९ (

दिगो विकास लक्ष्य
२०३० र मातृशिशु सुरक्षा
सञ्जालको सान्दर्भिकता

सूर्य भट्ट

नेपाल जनसांख्यिक सर्वेक्षण २०२२) र मातृ मत्युदर प्रति १,००,००० जीवित जन्ममा १५१ रहेको छ (राष्ट्रिय जनगणना २०२१)। विगतमा मातृस्वास्थ्य सुधारमा देखाइएको प्रतिवद्धता र प्रगतिको आधारमा नेपालले सहश्रावी गरेको प्रतिवद्धता हासिल गर्न संघ,

विकास लक्ष्य पदक प्राप्त गरेको थियो।

संविधानले प्रत्याभूत गरेको स्वास्थ्य सम्बन्धी मौलिक हकको उपयोग तथा विश्व मञ्चमा दिगो विकास लक्ष्य २०३० प्राप्त गर्न गरेको प्रतिवद्धता हासिल गर्न संघ,

प्रदेश र स्थानीय तहले सहकार्य र समन्वयात्मक तवरले कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ। तथापि, मौजुदा संरचना र सोतका हिसाबले महत्वाकांक्षी लक्ष्यका रूपमा रहेको दिगो विकास लक्ष्य २०३० लाई भेद्याउन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति, रणनीति र कार्ययोजनाले स्पष्ट मार्गनिर्देश गरे पनि कार्यान्वयन तहमा उल्भनहरु देखिएका छन्।

दिगो विकास लक्ष्य २०३० अनुसार नवशिशु मृत्युदरलाई घटाएर प्रति १००० जीवित जन्ममा १२ र मातृ मत्युदरलाई घटाएर प्रति १,००,००० जीवित जन्ममा ७० मृत्युमा पुच्छाउनु पर्छ। सन् १९९६ देखि २०१६ सम्मको तथ्यांक बाँकी चार पृष्ठमा

बालविवाह विरुद्ध अपील

“बालविवाह जिन्दगी तबाह”

बालविवाह के हो ?

महिला र पुरुषका बीचमा पतिपत्नीको सम्बन्ध कायम गराउने धार्मिक, सामाजिक कार्यलाई विवाह भनिन्छ। विवाह गर्न उपयुक्त भनि तोकिएको उमेर भन्दा कम उमेरमा गरिने विवाहलाई बालविवाह भनिन्छ। नेपालमा कानुनतः विवाह गर्ने उमेर २० वर्ष तोकिएको छ। त्यसैले २० वर्ष भन्दा कम उमेरमा गरिने विवाहलाई बालविवाह भनिन्छ। शारीरिक र मानसिक रूपमा परिपक्व नभई विवाह गर्नु र सन्तान जन्माउँदा विविध समस्या आउन सक्ने भएकोले विवाहका लागि उमेरको हदबन्दी तोकिएको हो।

बालविवाहले निम्त्याउने समस्या यस्ता छन :

१. शारीरिक तथा मानसिक रोगको शिकार हुने।
२. बालविवाहपछि स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पर्ने जस्तै आङ्ग खस्ने, फिस्टुला हुने, आमा तथा शिशुको मृत्यु हुने।
३. बालविवाहपछि बालबालिकाले शिक्षाबाट विच्छिन्न हुने।
४. घरेलू हिंसाको शिकार हुने र हिंसा सहन बाध्य हुने, कामको बोझ बोक्नु पर्ने।
५. कमै उमेरमा सन्तान जन्माउँदा आमा तथा शिशुको मृत्यु हुने जोखिम उच्च हुने। अपाङ्गता भएका सन्तान जन्मन सक्ने।
६. विवाहपछि बालबालिकाको पढाइ विशिष्ट, विरामी हुने, छिटो विवाह गर्दा छिटो बच्चा जन्मने, बालबालिकाको मानसिक शक्तिको विकास हुनबाट विच्छिन्न हुने।
७. आफ्नो शरीर र जीवनको बारेमा निर्णय गर्न सक्ने क्षमता नहुने।
८. व्यवहारिक कुरा बुझन पाउँदै जीवन बर्बाद हुन सक्ने, योनांगलाई हानी हुन सक्ने र परिवार चलाउन गाहो हुने। बालविवाह, बालअधिकार, महिलाअधिकार, मानवअधिकारको हननमात्रै होइन, विकास र समृद्धिको बाधक पनि हो। तसर्थ बालविवाह नगरौ नगराओं।

बालविवाह सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था :

मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन २०७४ को दफा १७३ मा बालविवाह गर्न नहुने भनी स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। यसैगरि सोहि दफाको उपदफा (१) ले विवाह गर्ने व्यक्तिको उमेर निर्धारण गरेको छ। जस अनुसार २० वर्ष नपुरी कसैले बालविवाह गर्न वा गराउन हुदैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ। उपदफा (१) विपरित भएको विवाह स्वतःबदर योग्य हुने छ। यसैगरि उपदफा (३) मा कसूर गर्ने व्यक्तिलाई ३ वर्षसम्म कैद र ३० हजारसम्म जरिवाना हुने भनिएको छ। बालविवाह भएको ३ महिना भित्र उजुरी गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था कानूनले गरेको छ। तसर्थ, बालविवाहले बालबालिका मात्रै नभई परिवार, समाज र राष्ट्रलाई समेत गम्भीर असर गर्ने हुँदा बालविवाह नगरौ नगराओं।

अनुरोधकर्ता

सुरुज्ञा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कदमाहा, सप्तरी

डा. सरोज कुमार साह

Dr. Saroj Kumar Sah

MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan
Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore)
NMC Reg. No. : 13288

हाइ जोर्नी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयान्ती यादव

Dr. Jayanti Yadav

M.B.B.S. MD (Obstetrician and Gynaecologist)

हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज
NMC Reg. No. : 15312

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क :

कृताञ्जली मेडिकल हॉल
राजविराज

Mo. No : 9842830252, 9804605569

लामखुटेको टोकाईबाट लाग्ने डेंगुका

लक्षण तथा यसबाट बच्ने उपाय

- उच्च ज्वरो आउनु।
- जोर्नी र मांशपेशीहरुमा असहय पीडा हुनु।
- आँखाको गेडी दुख्नु।
- अत्याधिक टाउको दुख्नु।
- शरीरमा राता बिमिराहरु आउनु।

यस्ता लक्षणहरु देखापरेमा डेंगु हुन सक्छ। तत्काल चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह लिओ।

बच्ने उपाय

- लामखुटेको टोकाईबाट बच्ने पुरै शरीर ढाक्ने लुगा

जातको जालोभित्र कहिलेसम्म ?

राधिका परियार

तिहार विदाका बेला मैले उट्युवुमा 'हर्ने कथा'को इपिसोड ११० (आगो, आरन र आत्माको कथा) हेरें। यो भिडियो सामग्री हेर्दै गर्दा कपितय दृश्यमा म भावुक भएँ भने कपितय दृश्यले मलाई आक्रोशित समेत बनायो। कथामा भनिएको छ, 'काशीराम मान्द्येको घर बनाउँछन्, दैलो टेक्न पाउँदैनन्। काशीराम मन्दिर बनाउँछन्, भगवान् छन् पाउँदैनन्।' काशीराम एउटा प्रतिनिधि पात्र हुन्, उनले जस्तो जातीय विभेद तथा छुवाछुत भोग्ने हजारौं काशीराम यो समाजमा छन्।

२०३५ सालतिर, प्रेमबहादुर दर्जी बफाडको शान्ति उच्च माविमा शिक्षक थिए। त्यहाँ पढाउने शिक्षक र पढने विद्यार्थीको समूहले उनलाई स्कुलमा 'सर' र 'तापाईँ' भनी सम्बोधन गर्थे भने स्कुलबाहिर 'दाइ' र 'तिमी' भन्न्ये। समाजमा सानो जात मानिने प्रेमबहादुरलाई कथित ठुलो जातका शिक्षक र विद्यार्थीले स्कुलमा सधैं 'सर' भने 'नमस्कार' गरिरहन सहज मानेन्छन्। उनीहरूले आफूहरूको जातीय अहंमा ठेस लागेको ठारी अन्ततः प्रेमबहादुरलाई जागिरबाटै निकालेछन्।

यो प्रसंग प्रेमबहादुरका नाति कमल दर्जाले सुनाएका हुन, केही समयअघि राजधानीमा सम्पन्न जात व्यवस्थामाथिको एक छलफल कार्यक्रममा। हुन त कमल आफैले पनि जातीय विभेदका घटना थुप्रै भोगेका छन्। 'हामी स्वतन्त्र मान्द्ये भएर उभिने दिन आउला त?' उनी प्रश्न गर्दैन्, 'विज्ञान र प्रविधिले ठूलो फडिको मारेको छ। सर्विधान र कानुनमा कसैलाई पनि उत्पत्ति, जात-जाति, लिंग आदिका आधारमा भेदभाव नहुने व्यवस्था छ, तर हामीले यो विभेद अभै कहिलेसम्म भोग्नुपर्ने हो?'

आजभन्दा एक वर्षअगाडि यो पंक्तिकारसँग गोरखाकी शान्ता विकले छुवाछुतबारे आफ्नो अनुभव सुनाएकी थिएन्। एक बाहुन भनिने

व्यक्तिको घरमा ज्याला-मजदुरी गर्न गएकी उनलाई पिउने पानीको भाँडा नै अलगै दिइएछ। त्यहाँ खाना खाइसकेपछि आफूले खाएका भाँडा माझेर घोप्याएर राख्न भनिएछ। त्यस दिन उनी काम नै छाडी घर आइन्। उनी प्रश्न गर्दैन्, 'मेरो श्रम विक्ष, तर अन्य कुरामा म अछुत कसरी ?'

यस पंक्तिकारले पनि आफू हर्कोको गोरखाको गाउँमा जातीय विभेदका विविध रूप भोगेकी छ। सानैमा साथीहरूसँग गएको एक मन्दिरमा जाँदा त्यहाँका पण्डितले मसर्गे गएका साथीलाई टीका लगाइदै तर मलाई हातमा अक्षता दिए, सानो जात भनेर। मेरो घरमा प्रशस्तै फलहरू फुल्छन्। मन्दिर जाँदा धेरैले हाम्रो घरको फूल टिपेर लैजान्छन् तर मैले त्यही फूल टिपेर दिँदा छुन् समेत नमानेका घटना मसँग धेरै छन्।

आज हाम्रो देशमा ठूलै राजनीतिक परिवर्तन भएको छ। हाम्रै अगाडि विधि र व्यवस्था बदलियो तर जातीय भेदभाव कुनै न कुनै रूपमा समाजमा रहेकै छ। दलितहरूले अभै पनि खुलेर आफ्नो जात भन्न छिचिक्चाउने अवस्था छ। जात मात्रै होइन, दलितका क्तिपय थरहरूप्रति नै प्रश्न गरिन्छ – दलित भएर पनि के थर लेखेको? समाजमा जातीय सोच परिवर्तन हुन सकिरहेका छैन। पछिलो समय विस्तारै दलित समुदायका व्यक्ति पनि धेरै कुरामा अग्रसर हुँदै आएका छन् तर समय यस्तो पनि थियो, दलित समुदायको व्यक्तिलाई पढनदेखि निरुत्साहित गरिन्थ्यो। म कक्षा ८ पढ्दै गर्दा बाहुन भनिने जातका एक व्यक्तिले मेरो बुवासँग भनेका थिएँ- छारीलाई किन पढाएको, पढेर के गर्ने हो र?

मेरो बुवाले कक्षा ३ सम्म पढनुभयो, उहाँलाई स्कुलमा साथीहरूले गाली गर्दा 'दुम' भन्ये, आफूहरूको हाराहारी उभिनै दिँदैनये। यस्तै कारण उहाँले पढाइलाई अगाडि बढाउनुभएन्छ।

लामखुटेको टोकाईबाट लाग्ने डेंगुका लक्षण तथा यसबाट बच्ने उपाय

लक्षण

- उच्च ज्वरो आउनु।
- जोर्नी र मांशपेशीहरूमा असह्य पीडा हुनु।
- अँखाको गेडी दुख्नु।
- अत्याधिक टाउको दुख्नु।
- शरीरमा राता बिमिराहरु आउनु।

यस्ता लक्षणहरू देखापरेमा डेंगु हुन सक्छ। तत्काल चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह लिईँ।

बच्ने उपाय

- लामखुटेको बच्ने पुरै शरीर ढाक्ने लुगा लगाओ।
- घरभित्र लामखुटे छिन्न नसक्ने गरि भ्याल, ढोकामा जाली वा सुते बेलामा भुल लगाएर सुतौं।
- घर, कार्यस्थल र सावेजनिक स्थानमा पानी जम्न नदिए।
- पानी राखेको भाँडालाई छोपेर राख्नै।
- अध्यर्या कुना-काच्चामा किटनाशक औषधी छर्कने गर्नै।

शम्भुनाथ नगर कार्यपालिकाको कार्यालय कठौना, सप्तरी

हामी बोलिरहेका हुन्दै- सबै समान छैं, विभेद कहाँ छ भनेर? अचेल विभेद हाम्रो बोली र भाषामा कम होला तर व्यवहारमा बढी छ।

यो जात व्यवस्थाको इतिहासलाई पल्टाउँदा काठमाडौंका मल्ल राजा जयस्थिति मल्लले यहाँका बासिन्दालाई विभिन्न सम्पूर्ण वाँडेर पेसा तोकिदिएका थिए। त्यसैले आधारमा जातपात र छुवाछुतको प्रथा सुरुवात गरेको पाइन्छ। १९६६ सालमा गोर्खाली राजा राम शाहले रामाजिक सुधार भन्दै छुवाछुतलाई व्यापक तुल्याएका

थिए। गोर्खाली राजा राम शाह (१९०६-३६)को समयमा वर्गीकरण हुँदा चार वर्ण छत्तीस जात भन्न थालिएको मानिन्छ।

यसलाई राजा सुरेन्द्रको पालामा बनेको मुलुकी ऐनसम्म यथावत कायम राखियो। १९१० को मुलुकी ऐनले स्पष्ट रूपमा नेपाली समाजलाई दुई भागमा विभाजन गयो, पानी चल्ने र पानी नचल्ने। त्यसैले पनि जात अनुसार नै वर्ग विभाजनलाई बढावा दिएको हुनाले आजसम्म दलित समुदायको व्यक्ति उच्च ओहोदामा पुग्न लागेको देख्दा यो जातको भनी खोला

ओढाउने प्रचलन अभै हट्टन सकेको छैन।

नेपाली समाजमा दलित समुदायलाई तीन हजार वर्षदेखि नै जात व्यवस्थाको साइलोले बाँधेर राखिएको छ। जहाँ कहिले धर्मको आधारमा मन्दिर पस्त दिइदैन त कहिले जातको आधारमा, त्यसैगरी पेसाको आधारमा दलितहरूमाथि शोषण हुँदै आएको छ।

दलित महिलामाथि हिंसा

विश्व कोभिड-१९ बाट आकान्त हुँदै गर्दा विश्वव्यापी रूपमै महिला तथा बालबालिकामाथि हिंसाका

घटना पेचिलो ढङ्गबाट डरलाग्दो तस्विरमा छाताछुल्ल भए।

इन्वेकले तयार गरेको एउटा तथ्यांकमा कोभिड-१९ रोकथाम र नियन्त्रणका लागि भएको पाँचमहिने लकडाउन अवधिभर देशभर एक हजार तीन सय १८ बलात्कारका घटनामध्ये बलात्कारको प्रयास, बलात्कार, यौनजन्य हिंसा, शारीरिक हिंसा, मानसिक हिंसालगायतबाट चार सय ४७ दलित महिला र बालिका सिकार भएको थिए। यस्तै, ६ दलित बालिका र एक दलित महिलाको बलात्कारपछि हत्या भएको थियो।

बाँकी चार पृष्ठमा

बालविवाह विरुद्ध अपील “बालविवाह जिन्दगी तबाह”

बालविवाह के हो?

महिला र पुरुषका वीचमा पतिपत्नीको सम्बन्ध कायम गराउने धार्मिक, सामाजिक कार्यलाई विवाह भनिन्छ। विवाह गर्न उपयुक्त भनि तोकिएको उमेर भन्दा कम उमेरमा गरिने विवाहलाई बालविवाह भनिन्छ। नेपालमा कानुनतः विवाह गर्ने उमेर २० वर्ष तोकिएको छ। त्यसैले २० वर्ष भन्दा कम उमेरमा गरिने विवाहलाई बालविवाह भनिन्छ। शारीरिक र मानसिक रूपमा परिपक्व नभई विवाह गर्नु र सन्तान जन्माउँदा विवाहलाई निष्पाद्य यस्ता छन्:

१. शारीरिक तथा मानसिक रोगको शिकार हुने।
२. बालविवाहपछि स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पर्ने जस्तै आङ्ग खस्ने, फिस्टुला हुने, आमा तथा शिशुको मृत्यु हुने।
३. बालविवाहपछि बालबालिकाले शिकावाट वञ्चित हुने।
४. घरेलु हिंसाको शिकार हुने र हिंसा सहन बाध्य हुने, कामको बोझ बोक्नु पर्ने।
५. कमै उमेरमा सन्तान जन्माउँदा आमा तथा शिशुको मृत्यु हुने जोखिम उच्च हुने। अपाइता भएका सन्तान जन्मन सक्ने।
६. विवाहपछि बालबालिकाको पढाइ विप्रिने, विरामी हुने, छिटो विवाह गर्दा छिटो बच्चा जन्मने, बालबालिकाको मानसिक शक्तिको विकास हुन्वाट वञ्चित हुने।
७. आफ्नो शरीर र जीवनको वारेमा निर्णय गर्न सक्ने क्षमता नहुने।
८. व्यवहारिक कुरा बुझन पाउँदै जीवन बर्बाद हुन सक्ने, यौनांगलाई हानी हुन सक्ने र परिवार चलाउन गाहो हुने।

बालविवाह सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था :

मुलुकी अपराध (सहिता) ऐन २०७४ को दफा १७३ मा बालविवाह गर्न नहुने भनी स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। यसैरागि सोहिं दफाको उपदफा (१) ले विवाह गर्ने व्यक्तिको उमेर निर्धारण गरेको छ। जस अनुसार २० वर्ष नपुगी कसैले बालविवाह गर्न वा गराउन हुँदै भन्ने व्यवस्था गरेको छ। उपदफा (१) ले विपरित भएको विवाह स्वतःबदर योग्य हुने छ। यसैरागि उपदफा (३) मा कसुर गर्ने व्यक्तिलाई ३ वर्षसम्म कैद र ३० हजारसम्म जरिवाना हुने भनिएको छ। बालविवाह भएको ३ महिना भित्र उजुरी गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था कानुनले गरेको छ। तसर्थ बालविवाहले बालबालिका मात्रै नभई परिवार, समाज र राष्ट्रलाई समेत ग

दिगो विकास ...

विश्लेषण गर्दा पाँच वर्ष मुनिका
बालबालिकाको बाल मृत्युदर
न्यूनीकरण गर्न सफल सात देशमध्ये
नेपाल पनि एक रहे पनि दिगो
विकास लक्ष्य २०३० का पदचाप
पहिल्याउन नेपालका सामु अभै
कैयौं चनौती बाँकी छन् ।

यी चुनौतीको सामना गर्दै दिगो
विकासका लक्ष्यहरु हासिल गर्न
वान हार्ट वर्ल्डवाइडले आफ्नो
स्थापना कालदेखि नै नेपालमा
विद्यमान तीनै तहका सरकारसँग
समन्वय र सहकार्य गर्दै नेपालको
दिगो लक्ष्य हासिल गर्ने प्रयासमा
सहयोग गर्दै आएको छ। मातृ
तथा शिशु स्वास्थ्यका विविध
क्षेत्रमा रहेका असमानता एवं
तुलनात्मक न्यून प्रगतिहरुलाई
सम्बोधन गर्न मातृशिशु सुरक्षा
सञ्जालको अवधारणा महत्वपूर्ण
हने देखिन्दू।

मातृशिशु सुरक्षा सञ्जाल आमा र बच्चाको स्वास्थ्यलाई सम्बोधन गर्ने महत्वपूर्ण रणनीति हो । मातृशिशु सुरक्षा सञ्जालले आमा तथा नवशिशुको जीवन सुरक्षा तथा समग्र जीवनको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्न आमा र नवशिशुको स्वास्थ्य तथा उनीहरुलाई आवश्यक सेवा प्रवाहमा संलग्न हुनसक्ने सम्पूर्ण पक्षहरु जस्तैः परिवार, समुदाय, समुदाय स्वास्थ्य कार्यकर्ता, स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी, औषधि उपकरण, आपूर्ति व्यवस्था, प्रेषण प्रणाली र विभिन्न तहका सरकार तथा सरोकारवाला लक्षित कार्यक्रमहरु समेट्छ । विभिन्न कारणवश मातृशिशु स्वास्थ्यमा पहुँच नभएका वा सेवामा पहुँच भए पनि गुणस्तरीय सेवा नपाएका

आमा तथा नवाशशुहरू

जातका जालाभिन्न ...
२०७६ चैतमा भएका एक
सय ३४ बलात्कारका घटनामा
४३ दलित महिला र ३८ दलित
बालिका परेका छन्। २०७७
वैशाखमा भएका एक सय ५२
बलात्कारका घटनामा ३५
दलित महिला र १४ दलित
बालिका परेका छन्। यस्तै,
सोही वर्षको जेठमा भएका एक
सय ९६ बलात्कारका घटनामा
१५ दलित महिला र २१ दलित

दलित आन्दोलनलाई अभ
सशक्त बनायो। २०३६ सालके
आन्दोलनले यसमा अभ ऊर्जा
थयो भने २०४६ सालको
राजनीतिक परिवर्तनले पनि
ठूलो मद्दत गयो। २००७
सालदेखि हालसम्मको
प्रजातात्त्विक आन्दोलनमा दलित
समुदायको ठूलो योगदान छ,
तर पनि यो समुदाय अझै
दोस्रो दर्जाको नागरिक भएर
जिउन विवश छ।

बालिका पीडित छन्। यस्तै,
असारमा भएका दुई सय ४०
बलात्कारका घटनामा ३९
दलित महिला र १२ दलित
बालिका परेका छन्। साउनमा
भएका दुई सय ६६

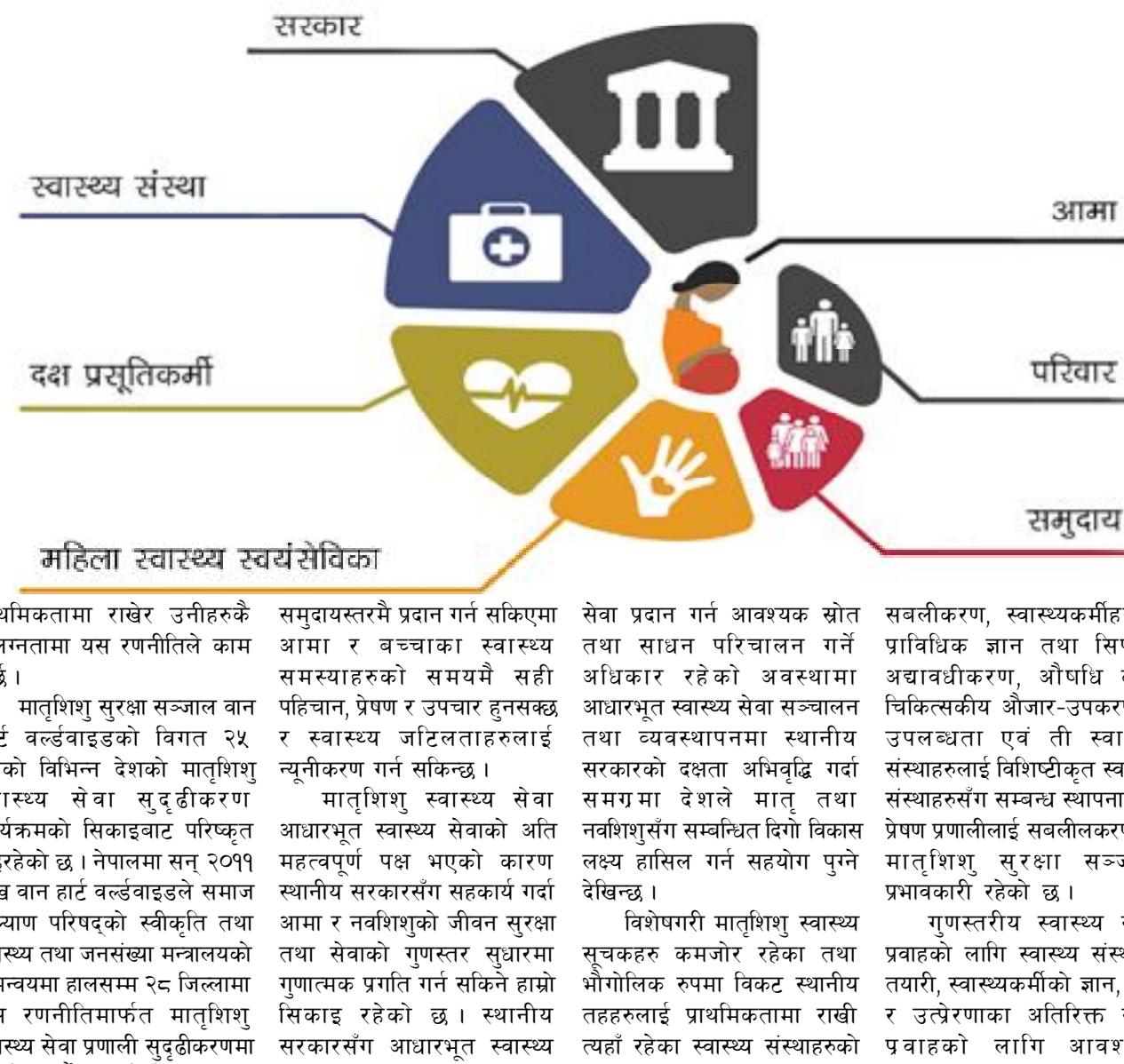
सशस्त्र ज
भएको २०६२
जनआन्दोलनम
बलिदानी दिएपछि
दलित कहिलेस
लागि लड्ने ?

बलात्कारका घटनामा २५
दलित महिला र १९ दलित
बालिका पीडित छन्। भद्रौमा
भएका एक सय १७
बलात्कारका घटनामध्ये १४
दलित महिला र १७ दलित
बालिका परेका छन्। सोही वर्ष
असोज १५ गतेसम्म भएका ११
बलात्कारका घटनामा ६ दलित
महिला र सात दलित बालिका
छन्। यो त तथ्यांकमा
देखिएको उदाहरण हो, यहाँ
कैयौं प्रकारका घटनालाई
उतारिएको छैन जहाँ हरेक दिन
जातीय धेरामा रही
पिरियाद्वयनामध्ये त।

जात व्यवस्था उन्मूलन
गरेर विभेदमुक्त समाज
निर्माणका लागि शिक्षामा
क्रान्ति आवश्यक छ। पुरान
विभेदकारी मूल्य-मान्यता
हटाउन नयाँ तथा पुरानो
पुस्तालाई पढाइनु र
बुझाइनुपर्छ, यसका लागि
राज्यले लगानी गर्नुपर्छ।
कानुनी सुधारहरू र
कार्यान्वयन कडाइका साथ
लागू गर्न सकेमा न्यायको
मेरुदण्ड बलियो हुँदै जानेछ
त्यस्तै, समाजमा
हेपिएकाहरूलाई रोजगारी र
उदासीनतामा जोनै

पाल्सरहनुपरका छ ।
कुनै पनि खालको विभेद र
विकृतिको कुरा उठदा परिवर्तन
तुरुन्तै सम्भव छैन भन्ने भाष्य
निर्माण गरिएको छ । विस्तारै त
विस्तारै कहिलेसम्म विस्तारै ?
जातीय विभेदविरुद्धको
अभियानमा २००७ सालको
परिवर्तनले ठूलो भूमिका खेल्यो
भने २०२० सालमा बनेको
उच्चस्तरिकामे सामाजिक

आमा र नवशिशुको लागि सुरक्षा सञ्जाल

वातावरणको व्यवस्थापनमा स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति र स्थानीय सरकारको महत्वपूर्ण भूमिका हुने हुँदा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा यी सरोकारवालाहरुलाई संलग्न तथा जवाफदेही बनाउनु आवश्यक रहन्छ ।

अभै पनि धेरै गर्भवती तथा
सुत्केरी महिलाले स्वास्थ्य सेवा
उपयोग गर्न परिवार वा समाजमा
व्याप्त विभिन्न अवरोधहरु छिचोल्नु
पर्ने अवस्था छ । यस्तो परिस्थितिमा
मातृशिशु स्वास्थ्य सुधारको लागि
परिवार र समाजलाई यसको
आवश्यकता बुझाई गर्भवती र
सुत्केरी महिला तथा नवशिशुले
समयमा नै उपयुक्त स्वास्थ्य सेवा
पाउने बातावरण सिर्जना गर्न पनि
यो रणनीति प्रभावकारी हन्दू ।

स्वास्थ्यकर्मी र स्वास्थ्य संस्थाले
उपलब्ध गराउने स्वास्थ्य सेवाप्रति
सेवाग्राहीको विश्वासको वातावरण
सिर्जना गर्न पनि यस रणनीतिले
प्रभावकारी भूमिका खेलेको छ ।
जसले गर्दा आवश्यक स्वास्थ्य सेवा
सुलभ र सहज तरिकाले उपयोग
गर्ने अवस्था सिर्जना हुने तथा स्थानीय
स्वास्थ्य संस्थाहरुको समुचित
उपयोग हुने हन्त्य ।

यसरी हेदा मातृशिशु सुरक्षा
सञ्जालले मातृशिशु स्वास्थ्य
सेवाको पहुँच, गुणस्तर तथा सेवाको
निरन्तरतामा अभिवृद्धि भई आमा
र चच्चाको जीवन सुरक्षा तथा
स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारमा
सकारात्मक परिवर्तन गर्ने देखिन्छ ।
स्वास्थ्य खबरबाट

साइबर क्राइम

पृष्ठभूमि

वर्तमान समय सामाजिक संजालको युग हो । फेसबुक, मेसेन्जर, हवाट्सएप, भाइबर, ट्वीटर, इमोजस्ता सामाजिक संजालको प्रयोग व्यक्तिले गरिरहेका छन् । सामाजिक संजालले प्रयोगकर्तालाई सहज बनाएको छ । मानिस जुनसुकै देश र स्थानमा रहेपनि प्रत्यक्ष भै कुराकानी गर्न पाएका छन् । तर, सामाजिक संजालले जति सहजता उत्पन्न भएको छ, त्यति नै यसको दुरुपयोग गरेर अपराध कर्म पनि हुन थालेको छ । जसलाई साइबर अपराध भनिन्छ ।

अन्य अपराधभन्दा यसको प्रकृति र शैली बिलकुल फरक छ, भने यसको प्रभाव पनि शक्तिशाली र आम रूपमा हुन्छ। विद्युतीय प्रविधिको गलत प्रयोगले निम्त्याउने यो अपराध अन्य अपराधभन्दा भिन्न शैलीको छ। इन्टरनेटको प्रयोगमार्फत गरिने चरित्र हत्या, हिंसा फैलाउने कार्य, यौनजन्य हिंसा, इन्टरनेट फ़ड (धोकाधडी), अर्काको पहिचान अनाधिकृत रूपमा प्रयोग, क्रेडिट कार्ड तथा एकाउन्ट आदिको चोरी गरी गरिने वैकिक कसुर, अर्काको कम्प्युटर, विद्युतीय उपकरण तथा नेटवर्कमा पुऱ्याइने क्षतिलगायत अवैधानिक कार्यलाई पनि तिथिका अधिकांश प्रतिकक्षा कानूनको साहित्र अपाराध पारेको छ।

कम्प्युटर, मोबाइल र इन्टरनेटको प्रयोगमार्फतफे कआइडी बनाउने, सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गरी गाली गर्ने, वेभसाइट व्याक गर्ने, फोटो इडिट गरी स्वरूप परिवर्तन गर्ने, अश्लील फोटो / भिडियो पठाउने, सञ्जालमार्फत जिस्काउने, अपमान गर्ने, कल वाइपास, गैह कानूनी इमेल, एसएमएस धम्कीदिने जस्ता कार्य नै साइबर अपराध (क्राइम) हो । त्यस्तै इन्टरनेटको प्रयोग गरी गरिने चरित्र हत्या, हिंसा फैलाउने कार्य, यैनजन्य हिंसा, धोकाधडी, क्रेडिट कार्ड तथा एकाउन्ट चोरी, अर्काको कम्प्युटर, विद्युतीय उपकरण तथा नेटवर्कमा पुर्याउने क्षति लगायत अवैधानिक कार्यालाई पनि साइबर अपराध मानिन्छ ।

कहाँ र कसरी गर्ने उजरी

साइबर क्राइमको उजुरी प्रहरी कार्यालयमा दिन सकिन्छ । यद्यपि अपराधका विषयमा उजुरी दिन प्रहरी कार्यालयमै पुगनुपर्ने व्यवस्था भएपनि साइबर अपराधबाटे उजुरी दिन कार्यालयमै पुग्नुपर्छ भन्ने छैन । प्रहरीमा अनलाईनमार्फत पनि उजुरी वा निवेदन दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसको लागि निवेदन टाइप गरी प्रमाणसहित साइबर व्युरोको इमेल आइडीमा उजुरी पठाउन सकिन्छ । प्रमाणको रूपमा स्क्रीन सर्ट, परिचयपत्र, लिंक, भिडियो, अडियो, फोटो लगायत प्रमाण निवेदनसँगै पठाउनुपर्ने हुन्छ । यसबाहेक साइबर व्युरोले उपलब्ध गराएको फोन नम्बरमा घटनाको बारेमा जानकारी दिई नाम टिपाएर उजरी गर्न सकिने हुन्छ ।

पहिला अन्य अपराधको जसरी साइबर क्राइममा जुनसुकै जिल्ला अदालतमा मुद्दा दर्ता हुने व्यवस्था थिएन्। काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मात्र साइबर क्राइमको मुद्दा दर्ता हन्न्यो।

५ असार, २०८० मा वसेको मन्त्रीपरिषद् बैठकले सबै जिल्ला अदालतलाई यस्तो अधिकार दिने निर्णय गरेको छ । विद्युतीय कारोबार ऐन, २०८३ को दफा ६० को उपदफा ५ बमोजिम सोही ऐनको परिच्छेद ९ मा उल्लेख भए बमोजिमका कसुरहरूको शुरू कारबाही र किनारा गर्ने अधिकार सबै जिल्ला अदालतलाई दिइने निर्णय गरेको छ ।

कसरी गरिन्छ यसको अनुसन्धान प्रकृया

उजुरा परपाछ्य, प्रहराल उपलब्ध प्रमाणका आधारमा सुझ्म अनुसन्धान शुरु गदछ। प्रहराल साइबर अपराध अनुसन्धान गनक लाग साइबर व्युरोको स्थापना गरी डिजिटल फरेन्सिक ल्याब सुधारको प्रयास सुरु गरेको छ। अपराधीले कतै न कतै डिजिटल प्रविधि प्रयोग गरेको हुन्छ भने प्रहरी पनि मोवाइलको लोकेसन, कल डिटेल या सामाजिक सञ्जालका क्रियाकलापको चेकजाँच गरी प्रारम्भिक अनुसन्धान शुरु गदछ। आरोपित व्यक्ति संलग्नता देखिए निजलाई पकाउन गरी थप अनुसन्धान प्रकृया अगाडि बढाउन्छ र प्रारम्भिक अनुसन्धान पश्चात सरकारी वकिलको कार्यालय मार्फत अदालतमा साइबर क्राइमको अभियोग दर्ता हुन्छ। अदालतमा अभियुक्तको बयान तथा पीडितको

बकपत्र लगायतका बाका अनुसन्धान
के छ हाह मजायको व्यवस्था

नेपालमा विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन, २०६३ प्रयोग गरेर साइबर अपराधको मुद्दा चलाउने गरिएको छ। अपराध पुष्टि भएमा अपराधको प्रकृति हेरी बढीमा तीन लाख रुपैयासम्म जरिवाना र पाँच वर्षसम्म कैद सजायको व्यवस्था गरिएको छ। अपराधको प्रकृति र कसूरको गारिम्यर्थतालाई हेरेर कैद तथा जरिवाना कम बढी गर्ने स्वविवेकिय अधिकार न्यायाधीशमा रहेको हुन्छ। पीडितलाई पुग्न गएको क्षतिलाई विचार गरेर कसरदारबाट पीडितलाई मनासिव क्षितिपर्ति भराईदिने व्यवस्था पनि कानूनमा गरिएको छ।

उजुरी गर्ने म्याद कति हुन्छ ?

साइबर क्राइम सम्बन्धी कसूर ठहर्ने कुनै कार्य भएमा त्यस्तो कसूर भए गरेको थाहा पाएको मितिले पैतीस दिनभित्र जुरी गरिसक्नुपर्ने हुन्छ निष्कर्षः

जुनसुकै अपराधका दोषी उमिकनुहुँदैन् । पछिल्लो समयमा इन्टरनेटको प्रयोग गरी व्यक्तिको चरित्र हत्या गर्नेविच ठगी गर्ने, इमेल र बैंक अकाउण्ट ह्या गरी रकम चोर्नेजस्ता अपराध हुन थालेको छ । साइबर क्राइमबाट पीडित जो सुकैले न्याय पाउनुपर्दछ । अर्को कुरा सामाजिक संजालको प्रयोग कसरी गर्ने भन्नेतर्फ सबै प्रयोगकर्तालाई सचेत रहन जुरुरी छ । आफलाई पर्न गएको मर्काको सम्बन्धमा उजरी

दिई अपराधीलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउन जरुरी देखिन्छ ।

'टिकटक' बन्द गर्ने नेपाल सरकारको निर्णय इन्टरनेट सेवा प्रदायक र मोबाइल सेवा प्रदायकलाई निर्णय पालना गर्न दुरसञ्चारको निर्देशन

काठमाडौं / सरकारले सामाजिक सञ्जाल 'टिकटक' बन्द गर्ने निर्णय गरेको छ। सामाजिक सद्भाव विधोलिने गतिविधि बढिरहेको निष्कर्ष निकाल्दै सरकारले टिकटक बन्द गर्ने निर्णय गरेको हो।

प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा सोमवार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले उक्त निर्णय गरेको सरकारका प्रवक्ता एवं सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री रेखा शर्माले जानकारी दिए।

"हाम्रो पारिवारिक संरचना, सामाजिक सम्बन्धलाई खल्वल्याउने गरी टिकटकबाट लगातार प्रचारप्रसार भइरहेका छन्, यसलाई नियन्त्रण गर्न तत्कालका लागि टिकटक बन्द गर्ने निर्णय गरेको हो", उनले भनिन्।

वैठकले यसको प्राविधिक व्यवस्थापनको पाटो मिलाउन सञ्चार मन्त्रालयलाई निर्देशन समेत दिएको छ। पछिल्लो समय सामाजिक

सञ्जाल 'टिकटक'मा सामाजिक, धार्मिक तथा साम्बादिक सम्बन्धलाई खल्वल्याउने गतिविधि बढिरहेकाले त्यसलाई तत्काल नियन्त्रण गर्न सरकारले यो कदम उठाएको हो।

यसैवीच नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरणले सबै इन्टरनेट सेवा प्रदायक र मोबाइल सेवा प्रदायकलाई टिकटकको पैंचमा तत्काल रोक लगाउन निर्देशन दिएको छ।

प्राधिकरणले मंगलबार विज्ञप्ति जारी गरी उक्त निर्देशनको पालना नगरे कारबाही हुने जनाएको हो।

प्राधिकरणले आफ्नो आदेशको पालना गर्नु सेवा प्रदायकको कर्तव्य हुने र सेवा प्रदायकले त्यस्तो निर्देशनको पालना नगर्दा दुरसञ्चार ऐन, २०५३ बमोजिम प्राधिकरणबाट कारबाही हुने उल्लेख गरेको छ।

केही सेवा प्रदायकले सरकारी निर्णयको अवज्ञा गरेका बताउदै तत्काल निर्देशन कार्यान्वयन गरी प्राधिकरणलाई जानकारी गराउन अनुरोध गरेको छ।

जनहीतका लागि जारि सन्देश

विभिन्न विपद्को समयमा सतर्क रहौं

चट्याङ्गको समयमा

- विजुली चम्केको बेला सतर्क रहने।
- विद्युतीय तरंग टिप्पन सम्बन्धी फलाम, चिसो बस्तु नछुने।
- विजुली चम्केको केही समयसम्म पानी परेको क्षेत्रमा ननिस्कने।
- सकेसम्म घरभित्रै भयालढोका बन्द गरेर सुख्खा ठाउँमा बस्ने।
- खुला ठाउँमा भए कुनै घर अथवा भवनमा छिन्ने।
- सकभर अग्लो स्थानमा बस्ने।
- धातुको ह्याण्डल, चेन भएका व्याग वा अन्य सामान प्रयोग नगर्ने।

भुकम्पको समयमा

- भुकम्प आएको बेला सतर्क रहने।
- घरबाहिरको सुरक्षित स्थानमा पुग्न नभ्याइने हुनसक्छ। तुरुन्तै खाट, टेबुल, ढोकामुनी तथा घरभित्रकै अन्य सुरक्षित स्थानमा बस्ने।
- अग्ला र कमजोर घर विजुलीका खम्बा, ट्रान्सफर्मर, रुख तथा अन्य संरचनाहरु ढल्न सम्बन्धी हुँदा त्यसबाट बच्ने।
- भुईचालो थामिए पनि फोरि दोहरीन सम्बन्धी हुँदा परिवारका सदस्य, मुल्यवान बस्तु संकटकालिन भोला आदी लिएर सुरक्षित स्थानमा निस्कने र उद्धार कार्यमा जुट्ने।
- उपचारको व्यवस्था तत्कालिन राहत तथा उद्धार कार्यमा थप सहयोगका लागि भुईचालोबाट क्षतिको सम्बन्धीत निकायमा तुरुन्त खबर गर्ने।

आगलागिको समयमा

- आगलागिको बेला सतर्क रहने।
- आगलागिको नियन्त्रणको लागि घर बनाउँदा, विद्युतीय वायरिड गर्दा, भान्सा बनाउँदा, ग्यास, सलाई लाइटर चलाउँदा, चुरोट तान्दा, धुपबत्ति बाल्दा ध्यान पुऱ्याउने।
- आगलागिको नियन्त्रणको लागि चाहिने अग्निसमय Fire Extinguisher लगायतका आवश्यक संसाधनहरु तयारी अवस्थामा राख्ने।
- भवन वा अन्य भौतिक संरचना निर्माणमा उपयुक्त स्थलगत योजना तयार गरी गुणस्तरीय निर्माण सामाग्रिको प्रयोग गर्ने।
- आगलागिका सम्भावित क्षेत्रमा क्षति न्युनिकरण गर्नको लागि जोखिम क्षेत्रको नक्साडकन गरी सामाजिक जनचैतना अभिवृद्धि गर्ने।

अनुरोधकर्ता : अग्निसाइर कृष्णासवरण गाउँपालिका, सप्तरी

महिला हिंसा के हो र कसरी कम गर्न सकिन्छ

महिला हिंसा

महिला विरुद्धका हिंसा विशेष रूपमा महिलाको विरुद्धमा हुने सम्पूर्ण हिंसात्मक कार्यहरू हुन्। यस्तो प्रकारको हिंसाले कुनै पिडितको लिङ्गलाई प्राथमिकतामा राखेर कुनै विशेष समूल्लाई लक्षित गरेको हुन्छ। यस्तो हिंसा लिङ्गमा आधिरित हुन्छ अर्थात महिला भएकै कारण कसैले यस्तो हिंसाको शिकार बन्नु परेको हुन्छ। महिलामार्थी हुने हिंसा भन्नाले महिलाको जन्मपूर्व देखि मृत्यु नहुँजेल सम्मको अवस्थामा महिला भएकै कारणबाट हुने विभिन्न खाले विभेदपूर्ण व्यवहार शोषण शारीरिक, मानसिक तथा यौनिक यातनाहरू र दुर्घटनाहरू वुभाउँछ। यस्ता हिंसा महिला विरुद्ध महिला र पुरुष दुवैले गर्ने गरिन्छ। यसले समाज विकासको क्रमलाई प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपमा प्रभाव पारिरहेको हुन्छ। खास गरी महिलाहरूको जैविक बनावटलाई आधार बनाएर समाजले महिलाहरूलाई गर्ने व्यवहारले हरेक महिलाको प्रगतिको बाधक बनिरहेको अवस्था रहेको छ। परम्परागत मूल्य मान्यताका आधारमा गरिने हिंसाका कारण महिलाहरू बढी पीडित बन्ने गरेका छन्। त्यसै भएर आज भोलि घरेलु हिंसाका कारणहोस् वा बोक्सी प्रथा अथवा दाइजोका कारण हुने घटनामा पीडित हुने महिलाहरूको सङ्क्षय उल्लेख्य छ। आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, नागरिक तथा साँस्कृतिक लगायत मानवअधिकारका आधारभूत अधिकारहरूलाई वन्नित छन्। राज्य वा गैरराज्यवाट गरिने लैंगिक भेदभाव त छैदेछ, त्यसमा पनि परम्परागत मूल्य मान्यताका आधारमागरिने हिंसाका कारण महिलाहरू बढी पीडित बन्ने गरेका छन्। त्यसै भएर आज भोलि घरेलु हिंसाका कारणहोस् वा बोक्सी प्रथा अथवा दाइजोका कारण हुने घटनामा पीडित हुने महिलाहरूको संख्या उल्लेख्य छ। आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, नागरिक तथा साँस्कृतिकलगत मानवअधिकारका आधारभूत अधिकारहरूलाई वन्नित छन्। समाजमा जस्तो सुकै परिवर्तन भए पनि महिलाले परिवर्तनको अनुभूति गर्न सकेका छैनन् र महिलामार्थी हुनेहिंसाका घटनामा कमी आउन सकेको छैन।

महिला हिंसा अन्त्य गर्ने उपाय

महिलाको लागि शिक्षामा पहुँच र सम्पत्तिमाथिको स्वामित्व स्थापितगरी कुरीति र कुसंस्कारको रूपमा रहेको विद्युत प्रथा, धुमोप्रथा, बाल तथा अन्मेल विवाह प्रथाको अन्त्य गरिनुपर्छ। त्यसका लागि महिला हिंसा विरुद्ध बनेका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको व्यवहारिक कार्यान्वयनसँगै बोक्सी प्रथा र घरेलु तथा महिलाहिंसा विरुद्धको कडा कानून निर्माण, दाइजो दिने वा लिनेलाई कडाकारवाही गरी कुनैपनि खाले भेदभाव विरुद्ध दण्ड र सजायको व्यवस्था हुन सके मात्र महिलामार्थी हुने हिंसा कम गर्न सकिन्छ।

जनहीतका लागि : शम्भुनाथ नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कठौना, सप्तरी

अन्तर्राष्ट्रिय समाचार

अस्पतालमा आक्रमणको चेतावनीपछि स्वास्थ्यकर्मी र सेवाग्राहीसहित सयैं व्यक्ति भागभाग

गाजापट्टी/इजरायल र हमासवाहीचको युद्धका कारण इजरायलको सेनाले दुई हजारभन्दा बढी विरामी, चिकित्सक र विस्थापित व्यक्ति रहेको अस्पताल खाली गर्न आदेश दिएपछि, शनिवार सयैं मानिस पैदल भागेका गाजाको मुख्य अस्पतालका निर्देशकले बताएको छन्।

अल-शिफा अस्पताल वरपर ठूलो विस्फोटनको आवाज सुनिएपछि, विस्थापित व्यक्ति, चिकित्सक, नर्स र विरामी तथा घाइतेहरू एम्बुलेन्सिविना नै समुन्द्री किनारतर्फ जाई गरेको देखिएको थियो। प्रत्यक्षदर्शी एफपीका एक पत्रकारले भागदै गर्दा बाटोमा इजरायली डोनको आवाज सुनिएको र नारामी क्षितिग्रस्त पसलहरू र पल्टिएका सबारी साधनहरूको छेउछाउमा कम्तीमा १५ वटा शवहरू देखेको पुष्टि गरे।

हमास प्रभावित क्षेत्रमा रहेको प्यालेस्ट्रीनी स्वास्थ्य मन्त्रालयले १२० जना घाइते र केही समय नपुर्ने जन्मेका शिशु अझै पनि शिफा अस्पतालमा रहेको जनाएको छ। हमासको अपरेशन सेन्टरको खोजी गरिरहेको इजरायलले अस्पतालमित्र सैन्य कारबाही गर्न दबाव दिइरहेको छ।

इजरायलले अक्टोबर ७ मा करिब एक हजार ४०० जनाको ज्यान लिने गरी हमासले इजरायली क्षेत्रमा गरेको आक्रमणपछि, हमासलाई ध्वस्त पार्न भन्दै यालेस्ट्रीनी क्षेत्रमा व्यापक हवाई आक्रमण करिरहेको छ। मारिएकामध्ये अधिकांश दक्षिणी इजरायलका नागरिकहरू थिए भने केही पद्धन वा कामको शिल्पिलामा विदेशबाट इजरायलमा बस्दै आएका विदेशी रहेका थिए। हमासले गरेको आक्रमणपछि, कम्तीमा २४० मानिसहरूलाई बन्दूक बनाएको थियो।

सन् २००७ देखि गाजामा शासन गर्दै आएको हमास सरकारका अनुसार इजरायली सेनाको निरन्तर हवाई र स्थल कारबाहीले पाँच हजार बालबालिकासहित १२ वटा हजार मानिसको ज्यान लिइसकेको छ। गाजा शहरमा शनिवार विहान इजराय

महासंघका पूर्वकोषाध्यक्ष शुभचन्द्र भाको निधन

राजविराज / नेपाल पत्रकार

महासंघका पूर्वकोषाध्यक्ष शुभचन्द्र भाको बुधवार साँझ निधन भएको छ। विगत केही दिनयता पिसाव सम्बन्धि रोगले पीडित ५५ वर्षिय पत्रकार भाको उपचारको क्रममा

मन्दिरलाई नयाँ ...

मन्दिरलाई अहिले नयाँ स्वरूप दिन थालिएको छ। दुई करोडको लागतमा निर्माण हुन लागेको मन्दिरको भाण्डे ६५ प्रतिशत काम सकिएको छ भने विभिन्न दाताहरुवाट सहयोग जट्टने क्रम जारि रहेको मन्दिर समितिका महासचिव शत्रुहन साहले जानकारी दिए।

नेपाल पत्रकार महासंघ सम्पर्कीका सचिव रामनारायण विश्वासद्वारा जारि विज्ञप्तिमा पत्रकार भाको असामयिक निधनले मर्माहत २ लाख ५० हजार रुपैया मन्दिर

निर्माणका लागि सहयोग गरिसकेको सचिव उमाशंकर देवले बताए।

२१ सदस्यीय मन्दिर ब्यवस्थापन समितिका सबै पदाधिकारीले व्यक्तिगत रूपमा गरि हालसम्म करिब १८ लाख रुपैया सहयोग गरेको उनको भनाई छ। अन्य सहयोग रकम विभिन्न दाताहरुवाट प्राप्त भइरहेको समितिले जनाएको छ।

सोही कार्यक्रममा राजविराज ६ का जितेन्द्र प्रसाद यादवले मन्दिर निर्माण कार्यमा आफूले ५१ हजार रुपैया सहयोग गर्ने संतोष प्रसाद यादवले प्रथम पुरस्कार प्रप्त गरे। यस्तै

निर्माण कार्यमा सहयोग गर्न सबैसँग अनुरोध गरेको छ।

गोरुगाडा दौड़ ...

बोदेवरसाइन र खडक नगरपालिकासँगै बाहिर जिल्ला र छिमेकी मुलुक भारतबाट आएकाहरुको ठूलो घुइचो थियो।

गोरुगाडा दौडमा ११ जना सहभागी भएकोमा तीन सहभागी कृषकलाई पुरस्कृत गरिएको थियो। सहभागी मध्ये सिरहाको सख्वानन्कटी ५ का

सिरहाकै फूलबडियाका महेन्द्र यादवले दोस्रो पुरस्कार प्राप्त गरे। सप्तरी डहवारीका नरेश यादव गोरुगाडा दौडमा तेस्रो स्थान प्राप्त गरे।

प्रतियोगितामा विजेता कृषकलाई बोदेवरसाइनका कार्यवाहक नगरपमुख रेणु कुमारी साह सप्तरी क्षेत्र न ४(ख) का स्वतन्त्र निवारिचित सांसद अनिरुद्र प्रसाद सिंह यादव र राष्ट्रिय सभा सदस्य मृगेन्द्र कुमार सिंह यादवले प्रथम, द्वितीय र तेस्रो प्रतियोगिलाई पुरस्कार वितरण गरेका थिए।

मंगलमय शुभकामना

पावन अवसर
दिघायु, शान्ति
अमनचयनको
सम्पूर्ण शेयर

सदस्य, कर्मचारी, नगरवासी, जिल्लावासी एवं
देशवासीमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

भूपेन्द्र प्रसाद यादव

अध्यक्ष, तथा

समाज सुधार बचत तथा ऋष्ण सहकारी संस्था लि.

संचालक समिति परिवार

राजविराज ८, सप्तरी

मंगलमय शुभकामना

पावन अवसर
दिघायु, शान्ति
अमनचयनको
सम्पूर्ण शेयर

सदस्य, कर्मचारी, नगरवासी, जिल्लावासी एवं
देशवासीमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

सविन्द्र दास

अध्यक्ष, तथा

जनमूखी बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

राजविराज ४, सप्तरी, परिवार

मंगलमय शुभकामना

पावन अवसर
दिघायु, शान्ति
अमनचयनको
सम्पूर्ण शेयर

सदस्य, कर्मचारी, नगरवासी, जिल्लावासी एवं
देशवासीमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

शत्रुघ्न प्रसाद गुप्ता

अध्यक्ष

तथा

जन ज्योति कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड

संचालक समिति परिवार

राजविराज ८, मलेठ, सप्तरी

मंगलमय शुभकामना

पावन अवसर
दिघायु, शान्ति
अमनचयनको
सम्पूर्ण शेयर

सदस्य, कर्मचारी, नगरवासी, जिल्लावासी एवं
देशवासीमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

शत्रुघ्न प्रसाद गुप्ता

अध्यक्ष, तथा

नेपाल सहकारी संस्था लि.

राजविराज ३, सप्तरी, परिवार

देश विदेशबाट पठाइएको रकम

तुरुन्त भुक्तानी लिनका लागि
सम्भन्नहोस्।

नेपाल सहकारी संस्था लि.

राजविराज ४, फोन नं. ०३१-५३१०९६

प्रकाशक : श्रीमती सुमित्रा गुप्ता, सम्पादक : अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९७), सह-सम्पादक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३९९५), लेआउट : संजय शेखर,

मुद्रण : न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५३०७६८ (कार्यालय), ईमेल : saptahiknavin@gmail.com, वेबसाइट : rajbirajdainik.com.np

